

॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ऊहः सिद्धांतः अपोहः पूर्वपक्षः ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥
 एवंशीलसमाचारः स्वर्गसमुपजायते ॥ तत्रासौ भवने दिव्ये मुदावसति देववत् ॥ ४० ॥ सचेकर्मक्षयान्मर्त्यो मनुष्येषूपजायते ॥ अल्पाबाधो निरातंकः सजा
 तः सुखमेधते ॥ ४१ ॥ सुखभागी निरायासो निरुद्वेगः सदानरः ॥ एष देविसत्तां मार्गो बाधाय त्रनविधते ॥ ४२ ॥ उमोवाच इमे मनुष्या दृश्यंते ऊहापोह
 विशारदाः ॥ ज्ञानविज्ञानसंपन्नाः प्रज्ञावंतो र्थकोविदाः ॥ ४३ ॥ दुष्प्रज्ञाश्चापरे देवज्ञानविज्ञानवर्जिताः ॥ केन कर्मविशेषेण प्रज्ञावाप्नुरुषो भवेत् ॥ ४४ ॥
 अल्पप्रज्ञो विरूपाक्षकथं भवति मानवः ॥ एतन्मे संशयं छिदिसर्वधर्मविदांवर ॥ ४५ ॥ जात्यं धाश्चापरे देव रोगार्ताश्चापरे तथा ॥ नराः क्लीबाश्च दृश्यंते कारणं ब्रू
 हितत्रवै ॥ ४६ ॥ महेश्वर उवाच ब्राह्मणान्वेदविदुषः सिद्धान्धर्मविदस्तथा ॥ परिपृच्छंत्यहरहः कुशलाः कुशलं तथा ॥ ४७ ॥ वर्जयंतोऽश्रुभंकर्मसेवमा
 नाः शुभंतथा ॥ लभंते स्वर्गं तिनित्यमिह लोके तथा सुखं ॥ ४८ ॥ सचेन्मानुषतां याति मेधावी तत्र जायते ॥ श्रुतं प्रज्ञानुगं यस्य कल्याणमुपजायते ॥ ४९ ॥ परदा
 रे षु ये चापि क्षुद्रं प्रयुजते ॥ तेन दुष्टस्वभावेन जात्यं धास्ते भवंति हि ॥ ५० ॥ मनसा तु प्रदुष्टेन न ग्रापस्यंति ये स्त्रियं ॥ रोगात्तास्ते भवंतीह नरा दुष्कृतकर्मिणः ॥
 ५१ ॥ ये तु मूढादुराचारावियोनौ मयुने रताः ॥ पुरुषेषु सुदुष्प्रज्ञाः क्लीबत्वमुपयांति ते ॥ ५२ ॥ पशूंश्च ये घातयंति ये चैव गुरुतल्पगाः ॥ प्रकीर्णमैथुना ये च क्ली
 बाजायंति ते नराः ॥ ५३ ॥ उमोवाच सावर्द्यं किंतु वै कर्म निरवद्यं तथैव च ॥ श्रेयः कुर्वन् न वाप्नोति मानवो देवसत्तम ॥ ५४ ॥ महेश्वर उवाच श्रेयां
 संमार्गमन्विच्छन्सदा यः पृच्छति द्विजान् ॥ धर्मान्वेषी गुणाकांक्षी स स्वर्गसमुपाश्रुते ॥ ५५ ॥ यदि मानुषतां देविकदाचित्सनिगच्छति ॥ मेधावी धारणा युक्तः
 प्रायस्तत्राभिजायते ॥ ५६ ॥ एष देविसत्तां धर्मो मंतव्यो भूतिकारकः ॥ नृणां हि तार्थाय मया तवैव समुदाहृतः ॥ ५७ ॥ उमोवाच अपरे स्वल्पविज्ञाना
 धर्मविद्वेषिणो नराः ॥ ब्राह्मणान्वेदविदुषो नेच्छंति परिर्सापितुं ॥ ५८ ॥ व्रतवंतो नराः केचिच्छ्रद्धाधर्मपरायणाः ॥ अब्रता अष्टनियमास्तथान्ये राक्षसोपमाः ॥
 ५९ ॥ यज्वानश्च तथैवान्ये निर्होमाश्च तथापरे ॥ केन कर्मविपाकेन भवंतीह वदस्व मे ॥ ६० ॥ महेश्वर उवाच आगमालोकधर्माणां मर्यादाः सर्वनिर्मि
 ताः ॥ प्रामाण्येनानुवर्तते दृश्यंते च दृढव्रताः ॥ ६१ ॥ अयमर्थमिति यादुर्ये च मोहवशंगताः ॥ अब्रतानष्टमर्यादास्ते प्रोक्ता बह्विराक्षसाः ॥ ६२ ॥ ते चेत्कालकृतोद्यो
 गात्संभवंतीह मानुषाः ॥ निर्होमानिर्वषट्कारास्ते भवंति नराधमाः ॥ ६३ ॥